

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ioannis De Lvgo Hispalensis, Societatis Iesv, S. R. E. Tit.
S. Balbinæ Presbyteri Cardinalis, Disputationes
Scholasticæ, Et Morales De Virtute Fidei Divinæ**

Lugo, Juan de

Lugduni, 1656

Sectio I. Supponuntur aliqua ad quæstionem, & aperitur punctus
difficultatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81031)

- VIII. Soluuntur alia obiectiones contra eandem sententiam.
- IX. *Utrum dari debeat, vel detur actus fidei acquisita quoties datur actus fidei supernaturalis.*
- X. *In quo formaliter consistat actualis reuelatio Dei.*
- XI. *Utrum sufficiat reuelatio priuata ad obiectum formale fidei.*
- XII. *Utrum necesse sit obiecta per fidem credenda proponi prius per Ecclesiam.*
- XIII. *Inferatur ex dictis differentia inter habitum fidei, & habitum Theologia: ubi de distinctione fidei à prudentia infusa.*

NON est alia via ad cognoscendas quidditates alicuius actus vel habitus, nisi scias obiectum circa quod versatur: cum ergo obiectum sit duplex, scilicet formale, & materiale, querimus in primis de formali, quod est principale; postea Disputatione secundâ dicemus de materiali. Est autem hæc potissima Disputatio totius materiæ; tangit enim quæstionem illam difficillimam de Fidei resolutione; nam idem est resoluerè fidei assensum ad sua principia, & assignare primum obiectum formale, cuiusmodi nititur fidei assensus.

SECTIO PRIMA.

Supponuntur aliqua ad quæstionem, & aperitur punctus difficultatis.

1. *Obiectum formale & materiale quid?*

SUPpono primò, obiectum formale, & materiale in præsentî Disputatione esse illa, quorum vni assentimur propter aliud; sicut etiam in actibus voluntatis obiectum materiale est illud, quod amatur propter aliud. Obiectum verò formale est illud, propter quod aliud amamus, v.g. si amas medicinam propter sanitatem, medicina est obiectum materiale, sanitas est obiectum formale, quia quasi informat, & vestit medicinam, quæ secundum se non moueret voluntatem; vestita tamè à bonitate sanitatis allicit ad sui amorem, sic etiam quando intellectus assentitur vni propter aliud; v.g. huic propositioni *homo est risibilis*, quia est rationalis: risibilitas est obiectum materiale: rationalitas verò est obiectum formale; quia risibilitas, cui secundum se non assentiret, quia in se, & ex propriis terminis non apparet, informatur tamen, & quasi induitur à dicta veritate clariori, & sic informatæ & vestitæ mouet intellectum ad sui assensum.

2. *Actus intellectus & voluntatis non omnes habent obiectum materiale: habent tamen formale.*

Hinc infero primò, non omnes actus intellectus, & voluntatis habere obiectum materiale; omnes tamen habere obiectum formale. Prima pars patet experientia, nam actus amoris, quo amatur solus finis; sine ordine ad media non respicit aliquod obiectum materiale: item assensus primi principij non assentitur vni propter aliud.

Secunda verò pars probatur etiam, quia licet non omnes actus intellectus, & voluntatis habeant obiectum formale taliter, quod propter illud ferantur in aliud; quod possumus dicere obiectum formale quasi positivè; omnes tamen ha-

bent obiectum formale saltem negatiuè, id est, aliquod obiectum, in quod non ferantur propter aliud, sed præcisè propter se. Itaque primus amor ipsius finis habet finem pro obiecto formali, quatenus ille amor sistit in ipso fine amato, nec illum amat propter aliquod aliud. Item assensus primi principij habet veritatem principij pro obiecto formali, quatenus sistit in illa, nec illi assentitur propter aliam.

Infero secundò, in actibus sensuum exteriorum non inueniri hanc differentiam obiecti materialis & formalis: risus enim non tendit in vnum obiectum propter aliud in sensu explicato, nam licet terminetur ad colorem, & lucem simul, nec possit terminari ad colorem, quin terminetur ad lucem; non tamen terminatur ad vnum propter aliud, nec infert esse colorem ex eo quod sit lux, nec cognoscit esse colorem, quia est lux, habendo li quia ex parte obiecti; nam hic modus cognoscendi vnum propter aliud, seu ex alio, habet discursum formalem, vel saltem virtuale, quod longissimè distat à cognitione sensuum exteriorum. Scio, apud aliquos Thomistas familiarem esse hunc modum loquendi, & dicendi obiectum formale potentie visivæ esse colorem vt sic; obiectum verò materiale esse album, vel nigrum, &c. Cæterum contrarium latè docui in libro de anima ubi probavi potentiam visivam, & eius actum æquè formaliter terminari ad album, ac ad coloratum in ratione obiecti: licet in aliquo alio sensu possit color dici obiectum formale potentie visivæ, quatenus potentia visiva specificatur per ordinem fortasse ad colorem in comuni, & non per ordinem ad album in particulari. Cæterum, quidquid sit de hoc, certum est, album non esse obiectum materiale visionis in sensu, quo nunc loquimur; cum non feratur visio in albedinem propter colorem, non enim sequitur ex eo quod sit coloratum, quod sit album, nec color potest esse ratio assentiendi vel cognoscendi rationem albi.

Supponendum secundò, assensus nostri intellectus alios esse mediatos, alios immediatos. Mediatus est, quando res, cui assentimur, non consistit ex ipsis terminis, infertur tamen formaliter, vel virtualiter ex alio principio, cui etiam assentimur: immediatus est, quando assentimur alii veritati sistendo in ipsa, quia ipsa apparet ex apprehensione terminorum. Hæc est enim natura intellectus, & propensio, quam habet ad verum, vt nulli obiecto assentiat, nisi quatenus inuenit veritatem illius in ipso, vel in alio, cuiusmodi innititur, & in quo figit pedem (vt ita dicam) ita vt nullus sit assensus, qui non possit resolui vtque ad prima principia, quibus intellectus propter ipsa assentitur, & non propter aliud. Explicatur hæc doctrina optimo exemplo voluntatis, in qua similiter inueniuntur hæc duo genera actuum: alij sunt mediati, quibus vnum amatur propter aliud, seu vt medium vtile ad aliud: alij sunt immediati, quibus amatur aliquid propter se: habet enim voluntas propensionem ad bonum: nec potest amare, nisi inueniat in obiecto mediato vel immediato bonitatem aliquam propter se amabilem, & in qua vltimò sistat. Nec inuenire poteris aliud genus actuum intellectus, vel voluntatis, qui non ferantur ad obiectum propter se, vel propter aliud.

Hinc ergo nascitur difficultas huius controversiæ: difficile enim est assignare, quid sit illud, in quo vltimò sistit assensus nostræ fidei, nam assensus

sentus, quo credo Deum esse trinum & vnum; non assentit huic veritati vt primo principio; neque enim ipsa constat ex terminis: sed assentitur propter aliud, scilicet propter diuinam reuelationem, seu quia Deus reuelat. Rursus quod Deus reuelat hoc mysterium (si quidem non constat ex terminis) debet cognosci propter aliud; de hoc ergo quaeritur, quid sit illud, propter quod iudico Deum hoc reuelare? Si dicas esse humanum testimonium, vel humanas rationes; ergo iam non sistit nostra fides in auctoritate diuina, sed in humana, vel in rationibus probabilibus. Si verò dicas vltimam rationem esse diuinum testimonium; ergo debes venire ad istum tanquam ad primum principium, & ex terminis notum: *Deus reuelat hoc mysterium*: quod tamen videtur absurdum. Hic est totus quaestionis nodus. Videamus nunc potissimas vias illum dissoluendi: omnis tamen multis, quae iam prorsus antiquatae omnem probabilitatis speciem perdidit.

SECTIO II.

Sententia resoluens fidem in lumen ipsius fidei, seu in auxilium diuinum.

PRIMA sententia docet, assensum fidei diuinæ cum sit supernaturalis debere resolui in aliquid supernaturale; atque ideo in lumen ipsius fidei, quo Deus illuminat mentem nostram vt credamus. Auctores huius sententiae non omnes eodem modo explicant: aliqui enim videntur intelligere nomine huius luminis ipsum habitum fidei insulum: ita videntur loqui *Cano lib. 12. de locis cap. 13. concl. 2. & 3. Aragon in praesenti q. 1. art. 1. Banes ibi dub. 1. concl. 6. & ad 3. quos pro hac parte affert Suarez disp. 3. sect. 3. num. 3.* Et quidem in hoc sensu sententia illa facile impugnat, & merito ab omnibus reiicitur, quia confundit resolutionem fidei in motiuum, cum resolutione in causas efficientes. Certum enim est habitum insulum, vel eo deficiente, aliquid supplet eius efficientiam esse causam, cur eliciamus assensum supernaturalem. Nos tamen nunc non quaerimus, quae sint causae vtrumque actus, fidei, sed quod sit obiectum seu motiuum formale, quod ex parte obiecti mouet ad credendum, quod non videmus. Quare sicut non respondeas ad mentem interrogantis, si petenti à te, cur volueris Romam venire, diceres, quia habeo voluntatem: ipse enim non querebat de causa efficiente, sed de motiuo volendi, quod fuit vel negotium expediendum, vel visitare loca sacra, &c. sic interroganti, cur credas incarnationem, non respondes ad rem dicendo, quia habeo habitum insulum, vel qualitatem suppletentem loco habitus: ipse enim non quaerit de causa efficiente, sed de motiuo ex parte obiecti, quod est, vel ratio, vel auctoritas, vel ipsius obiecti veritas in se apprensus.

Vnde sumitur ratio à priori, quia motiuum credendi, sicut motiuum amandi debet cognosci, & qui mouetur, potest de illo reddere rationem, saltem in confuso: alioquin male interrogaremus de ratione conclusionis, aut assensus, si posset respondens dicere, ego nescio, cur id credam esse verum, sed tamen credo verum esse. Cum ergo fideles non cognoscant suum habitum insulum fidei, aliud motiuum habent propter quod

Card. de Lugo de Virtute Fidei diuina.

credant mysteria, quod motiuum cognoscunt, de quo possunt reddere rationem: & de hoc motiuo nunc quaerimus, in illud enim vltimò resoluitur fides, quia vltimò resolui nihil est aliud, nisi quod interroganti non sit vltimò progrediendum, cum reddatur ei vltima ratio nos mouens, & ad quam nulla alia nos mouit, sed ipsa mouit ad aliud credendum. Alia argumenta congerunt contra hoc ipsum, quae in hoc vnum recidunt, Suarez dicta sect. 3. & oninch disp. 9. de obiecto fidei dub. 3. num. 62. Petrus Hurtado disp. 6. de fide sect. 6. & disput. 13. sect. 7. & alij.

Obiicitur primò pro illa sententia, quia in id resoluitur fides, quod manifestat obiecta credenda: haec autem à lumine fidei manifestantur, & idcirco fides appellari solet lumen, non quidem clarum, sed sicut lumen lucernae, prout dixit Apostolus Petrus epist. 2. cap. 1. *Cui benefacitis attendentes, tanquam lucerna lucenti in caliginoso loco.* Neque obstat, esse habitum, & principium elicitiuum ipsius assensus: quia etiam lumen gloriae est habitus elicitiuus visionis claræ Dei, & tamen appellatur lumen manifestans Deum, cui correspondet habitus fidei in via illuminans ad actus obscuros: quare sicut lumen corporeum manifestat visui colores, ita lumen fidei manifestat mysteria fidei, & per consequens in illud resoluitur assensus.

Respondetur facili, duplex esse lumen; alterum se tenet ex parte principij, alterum ex parte obiecti: illud primum non est illud, in quod resoluitur assensus tanquam in motiuum, sed tanquam in causam: eiusmodi est lumen naturale intellectus nostri, quod deseruit in genere causae efficientis ad intelligenda obiecta, quo lumine quia carent bruta & infantes, non possunt illa intelligere, & in hoc genere est lumen gloriae, & habitus insulum fidei, qui teneat se ex parte principij, & concurrunt ad suos actus, sed non mouent obiectiue, cum non cognoscantur, sed solum manifestant in genere causae efficientis, quatenus producant actus manifestationis; sicut etiam ipsi oculi appellari solent lumina apud Latinos, quia videre faciunt, non tamen resoluitur notitia in illos. Lumen ergo, de quo inquirimus, est illud, quod obiectiue manifestat, & quod appellatur medium cognitum, & de quo possumus reddere rationem, quod ab illo moueamur. Hoc autem in fide debet esse auctoritas dicentis, sicut in fide humana auctoritas, & testimonium narrantis illuminat nostrum intellectum, ita ut interroganti, cur credas Petrum mortuum esse, cum id non videris, respondeas, quia Paulus id mihi affirmavit, quem scio esse dignum fide. Exemplum autem luminis corporci non est ad rem: visus enim non mouetur à lumine ad veritatem coloris credendam, nec discurret formaliter, aut virtualiter, sed lumen requiritur vel tanquam principium coëfficiens species colorum, vel tanquam conditio ad productionem visionis: quocumque autem modo id sit, & licet daretur, lumen esse medium, certum tamen est, non esse medium incognitum, sed cognitum ab oculo; habitus autem fidei est medium incognitum, & per consequens non potest intellectus in eo fundare suam credulitatem.

Sed contra obiicitur secundò, quia assensus fidei resoluitur in reuelationem Dei, sed Deus reuelat medio lumine fidei, ergo lumen fidei, seu

A 2 habitus

Ultimò resolui quid sit

8
Obiectio 1.

Lumen est duplex. Alterum ex parte principij: Alterum ex parte obiecti.

9
Obiectio 2.